

รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

The Local Wisdom Learning Management Model Under The Secondary Educational Service Area Office Phangnga Phuket Ranong

¹คณิศร ผู้มีทรัพย์ และ ²ดารณีย์ พยัคค์กุล

¹ Kanisorn Phumisab and ² Daranee Payakkul

¹นักศึกษาศาสาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ

²อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ

¹Student Education Administration Program Graduate School Payap University

²Lecturer of Education Administration Program Graduate School Payap University

¹Corresponding Author. E-mail: lkanisorn2534@gmail.com

Received February 25, 2025; Revised March 12, 2025; Accepted March 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง และ 2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 54 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 8 ด้าน ได้แก่ (1) การวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) การพัฒนา การออกแบบ เชื่อมโยงองค์ความรู้ (3) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร (4) การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ (5) การดำเนินงานตามแผนตามกระบวนการ PLC และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (6) การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (7) การตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน และ (8) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 2) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และมีกลไกการขับเคลื่อนรวม 21 กลไก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้;ภูมิปัญญาท้องถิ่น; สพม.พังงา ภูเก็ต ระนอง

Abstract

This research aimed to: 1) develop managing local wisdom learning resources in basic educational schools under the Secondary Educational Service Area Office Phangnga Phuket Ranong; and 2) assess the appropriateness and feasibility of the model. The research used mixed methods research approach. The sample consisted of 12 experts in focus group discussions and 54 experts in evaluating the appropriateness and feasibility of the model. The research instruments included questionnaires, semi-structured interview forms, evaluation forms for model suitability and feasibility, including school administrators, deputy school directors, and teachers in charge of academic management groups or those responsible for projects or activities related to local wisdom learning resources. The purposive sampling was used to select the sample, focus group discussions, and an evaluation form for appropriateness and feasibility. The statistical analysis used percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that 1) The managing local wisdom learning resources in basic educational schools consisted of 8 key components: (1) planning for managing local wisdom learning resources, (2) developing and designing knowledge integration, (3) promoting the use of local wisdom learning resources and staff development, (4) managing learning resources and learning management, (5) implementing plans through the PLC process and publicizing, (6) providing opportunities for stakeholders to participate, (7) monitoring and evaluation at all stages, and (8) supervision, monitoring, and evaluation, and 21 driving mechanisms; and 2) The assessment of the appropriateness and feasibility was at a high level.

Keywords: Learning Resources; Local Wisdom; Secondary Educational Service
Area Office Phangnga Phuket Ranong

บทนำ

ในยุคปัจจุบันห้องเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาด้วยการพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการศึกษาที่ไร้พรมแดนผ่านเครื่องมือที่ทันสมัยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่ไหนก็ได้ อย่งในยุคปัจจุบัน ภูมิทัศน์ทางการศึกษาถูกปฏิวัติให้เข้ากับโลกสมัยใหม่มากขึ้น การเรียนรู้ในยุคใหม่ เป็นการศึกษาที่น่าจับตามอง ในปี พ.ศ. 2566-2575 เป็นปีที่มีอิทธิพลการขยายตัวของตลาด จากปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามามีบทบาทในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน สามารถระบุจุดอ่อน เสนอทรัพยากรและคำแนะนำเพื่อปรับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน งานวิจัยหลายเรื่อง พบว่า การเรียนรู้แบบกำหนดเองจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความรวดเร็วของเทคโนโลยี ด้วยตนเอง ช่วยปรับปรุงผลการเรียน และเสริมศักยภาพการเรียนรู้เฉพาะบุคคลได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเรื่องที่ถูกส่งเสริมมาตลอดในช่วงหลายปีที่ผ่านมา และเป็นเทรนด์ที่นำมา ปรับเข้ากับหลักสูตรอย่างแพร่หลายมากขึ้น เนื่องจากตลาดแรงงานในอนาคตมีการปรับตัว โดยเฉพาะ การจ้างงานในภาคส่วนของอุตสาหกรรมคาดว่าจะเติบโตร้อยละ 0.3 ต่อปี จาก 164.5 ล้านคนในปี 2565 เป็น 169.1 ล้านคนในปี 2575 การเติบโตที่คาดการณ์ไว้นี้จะซ้ำว่าการเติบโตของการจ้างงานต่อปี

ที่ร้อยละ 1.2 อาจเป็นเรื่องของเครื่องจักรและหุ่นยนต์ที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้น การเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงสำคัญเพื่อเติมเต็มช่องว่างความรู้และสอนให้ปรับตัวเข้ากับการเจริญของโลก จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาควรนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาทัศนคติ เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่ดี สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมพร้อมผู้เรียนสู่อาชีพในอนาคต (อักษร เอ็ดดูเคชั่น, 2568) ดังนั้น การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ต้องอาศัยความรับผิดชอบของบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการร่วมกัน ทั้งด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งครู และนักเรียน มีส่วนร่วมในการสร้างกฎ ระเบียบ นโยบาย และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสร้างความรู้ วัฒนธรรมทางอารมณ์ที่มีความสำคัญมาเป็นสื่อในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน (Gilpatrick, 2010)

การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงบริหารจัดการศึกษาด้วยนวัตกรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21” ดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ชัดว่า การบริหารจัดการขององค์กรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะ ความรู้ ทักษะในด้านต่าง ๆ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน บริหารจัดการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และส่งเสริมความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในพัฒนาการจัดการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม Soft Power เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม และนำไปพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม Soft Power ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนองเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับกิจกรรมหมรรมการแข่งขันทักษะนักเรียน ครั้งที่ 72 ปีการศึกษา 2567 ภายใต้สโลแกน “สร้างสรรค์ศิลปศาสตร์ ภูมิปัญญาชาติยุคใหม่ นวัตกรรมก้าวไกล พัฒนาไทยสู่สากล” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ผลสำเร็จของการจัดการศึกษา การเผยแพร่ผลงานด้านการจัดการศึกษาที่เป็นเลิศสู่สายตาสาธารณชน โดยเน้นการส่งเสริม Soft Power ของไทย ที่มีกิจกรรมในรายการแข่งขัน ประกอบด้วย สาขาภาพยนตร์ ละคร และซีรีส์ สาขาเกม (การสร้างการ์ตูนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก การสร้างการ์ตูนเรื่องสั้น Comic Strip) สาขาอาหาร ออกแบบ และศิลปะ สาขากีฬามวย (คิตะมวยไทย คิตะศิลปะมวยไทย) สาขาศิลปะ สาขาเฟสดีวีล (การแสดงนาฏศิลป์ และศิลปะพื้นบ้านและวัฒนธรรม) สาขาดนตรี (ดนตรีสากล และดนตรีไทย) เป็นต้น ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการส่งเสริมและต่อยอดอาชีพแก่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

เป็นโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรสามารถนำแหล่งเรียนรู้เหล่านี้มาจัดทำเป็นแผน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในความภูมิใจ ในท้องถิ่นและความเป็นไทย ซึ่งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อกระบวนการ เรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนั้นได้มีประสบการณ์ตรง จากการศึกษาบริบทดังกล่าวมา ยังพบ ปัญหาของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ยังขาดคุณภาพและ ไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การบริหารและจัดการใช้แหล่งเรียนรู้อย่าง ขาดประสิทธิภาพและมีสถิติการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นยังน้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้อย่างทั่วถึง ขาดการนิเทศ และติดตามผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งบประมาณที่จัดสรร ให้กับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร ภาณุเกตุ วัฒนวงศ์, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา และได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนได้ องค์ประกอบ 8 ด้าน ประกอบด้วย (1) การวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) การพัฒนา การออกแบบ เชื่อมโยงองค์ความรู้ (3) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร (4) การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ (5) การดำเนินงานตาม แผนตามกระบวนการ PLC และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (6) การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (7) การตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน และ (8) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการบริหารไปพัฒนาศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นำข้อมูลไปใช้เป็นสารสนเทศให้เกิดประโยชน์มีคุณภาพ อีกทั้งการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพให้บรรลุไปตามเป้าหมาย ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภาณุเกตุ วัฒนวงศ์
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภาณุเกตุ วัฒนวงศ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ต ระนอง

โดยมีขั้นตอน การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ตัวแปร

1. การศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยและสรุปวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. นำข้อสรุปที่ได้มาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ (Content synthesis) เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire)

3. นำบทสรุปองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารมาสังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) เพื่อสรุปเป็นตัวแปรแล้วนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในสังกัด จำนวน 1,405 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูในสังกัด ปีการศึกษา 2567 จำนวน 27 โรงเรียน รวมจำนวน 306 คน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบสัดส่วนและการสุ่มอย่างง่าย (Proportional random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการฯ ซึ่งมีการหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่า IOC เท่ากับ 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งนี้แบบสอบถามฯ นำไปทดลองใช้ (Try Out) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 27 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัย

ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีผู้ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์และได้รับกลับคืนจำนวน 306 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความจำเป็นของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Means) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNIModified (Modified Priority Need index (PNI) โดยมีค่าความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง 0.00–0.07 ซึ่งด้านที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบที่ได้มาจากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 ยกร่างเป็นรูปแบบประกอบด้วย องค์ประกอบและกลไกการขับเคลื่อนฯ นำไปสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน เพื่อเพิ่มเติมองค์ประกอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล และหาใจความหลักของข้อมูลจากการสนทนา

ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ต ระนอง

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบจากการสนทนากลุ่มในระยะที่ 1 มาประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 54 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 54 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 27 คน และ 2) ครู ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ หรือครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสังกัด จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ และแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ต ระนอง ผลการวิจัยพบว่า

(1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.79) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.77) และความต้องการจำเป็น เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ในภาพรวมเท่ากับ 0.066 ซึ่งมีค่ามากกว่าที่กำหนด ($PNI_{Modified}=0.000-0.070$) ในองค์ประกอบที่ควรจะได้รับการพัฒนา คือ ด้านการตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน ($PNI_{Modified}=0.093$) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($PNI_{Modified}=0.084$) และด้านการพัฒนาการออกแบบ และเชื่อมโยงองค์ความรู้ ($PNI_{Modified}=0.076$) ตามลำดับ

(2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 8 ด้าน และมีกลไกการขับเคลื่อนรวม 21 กลไกดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	กลไกการขับเคลื่อน
ด้านการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. การวิเคราะห์องค์ประกอบก่อนวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกให้ครบถ้วน ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อนภายในองค์กร โอกาสและอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก
	2. การกำหนดนโยบาย จุดเน้น การใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชุม ชี้แจงความสำคัญของการจัดกิจกรรม/โครงการในการใช้แหล่งเรียนรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา
	3. การวางแผน วิเคราะห์ และเสนอแนะการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อนเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการติดต่อขออนุญาต หรือนัดหมายหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงาน
ด้านการพัฒนา การออกแบบ เชื่อมโยงองค์ความรู้	1. การพัฒนา ออกแบบ เชื่อมโยงองค์ความรู้ให้เป็นไปตามรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนที่มุ่งเน้นความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

ตารางที่ 1 (ต่อ) รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา

องค์ประกอบ	กลไกการขับเคลื่อน
	2. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ กำหนดแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนอย่างเป็น รูปธรรมตาม บริบทและความพร้อม การเตรียมการและวางแผน โดยแต่งตั้งคณะทำงาน ร่วมกันพิจารณาหลักการ วัตถุประสงค์ เหตุผลและความจำเป็น กำหนดกลุ่มเป้าหมายกำหนดความต้องการใช้ทรัพยากร และกำหนดประเด็นหลักสูตรของสถานศึกษาเชื่อมโยงการใช้แหล่งเรียนรู้
ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร	1. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้เข้ารับการพัฒนาศักยภาพในการอบรม สัมมนา ดูงาน การจัด Workshop โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง และส่งเสริม สนับสนุนทุนวิจัยในการพัฒนาบุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2. การเลือกแหล่งเรียนรู้ที่ให้ข้อมูลในการใช้อ้างอิงความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลความรู้อมาเชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ 3. การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาสมรรถนะรายบุคคล ให้ตรงตามสายอาชีพและทักษะที่จำเป็น 4. การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมทางการศึกษานำนวัตกรรมเข้าสู่ชั้นเรียน และพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าสู่การประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้	1. การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเชื่อมโยงภูมิปัญญากับความเป็นสากลโดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับหลักสูตรกับบริบทของท้องถิ่น ตามหลักสูตรสถานศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนในการนำแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีใช้ในการเรียนการสอน ครอบคลุมในด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ การวางแผนการปฏิบัติงาน การประเมินผล การนำไปใช้ และการประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน 3. การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติ แก้ปัญหาใช้กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการโครงงานเป็นฐาน และสร้างผลงานหรือชิ้นงาน 4. การนำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปสู่การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกับบริบท จุดเน้นของสถานศึกษาและสภาพชุมชน

ตารางที่ 1 (ต่อ)รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฯ

องค์ประกอบ	กลไกการขับเคลื่อน
ด้านการดำเนินงานตามแผนตามกระบวนการ PLC และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	1. การดำเนินงานตามแผนด้วยการใช้กระบวนการการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการการขับเคลื่อนโครงการหรือกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับสถานศึกษา 2. การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC เพื่อให้วิธีการในการจัดโครงการ หรือกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่ผลประโยชน์ที่ตัวผู้เรียน ครู สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 3. การจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน สามารถรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และทันสมัยคุ้มค่า สะดวก และรวดเร็วในการใช้งานข้อมูล
ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม	1. การเปิดโอกาสเครือข่ายมามีส่วนร่วมในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการองค์ความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชนอย่างยั่งยืน และการพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2. การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในการดำเนินงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
ด้านการตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน	1. การตรวจสอบ ทบทวน และติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาได้มีการดำเนินงานครบตามแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นไปตามแผนงาน 2. การตรวจสอบการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	1. การใช้กระบวนการการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลด้วยรูปแบบ PIDRE

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฯ	ความเหมาะสม (n = 54)			ความเป็นไปได้ (n = 54)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.44	0.60	มาก	4.44	0.62	มาก
ด้านการพัฒนา การออกแบบ และเชื่อมโยงองค์ความรู้	4.37	0.87	มาก	4.32	0.90	มาก
ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร	4.31	0.87	มาก	4.23	0.92	มาก
ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้	4.23	0.88	มาก	4.35	0.80	มาก
ด้านการดำเนินงานตามแผนด้วยกระบวนการ PLC และ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์	4.28	0.92	มาก	4.29	0.87	มาก
ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม	4.32	0.79	มาก	4.40	0.81	มาก
ด้านการตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน	4.28	0.92	มาก	4.28	0.94	มาก
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.23	0.88	มาก	4.27	0.84	มาก
รวม	4.31	0.84	มาก	4.32	0.84	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนา การออกแบบ และเชื่อมโยงองค์ความรู้ ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) และมีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.40$) และด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ตร ะนอง พบว่า จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ร่วมกันพิจารณาอภิปรายร่างรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 8 ด้าน ดังนี้ (1) การวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) การพัฒนา การออกแบบ เชื่อมโยงองค์ความรู้ (3) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาบุคลากร (4) การจัดการแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ (5) การดำเนินงานตามแผนตามกระบวนการ PLC และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (6) การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (7) การตรวจสอบและติดตามในกระบวนการทุกขั้นตอน และ (8) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และมีกลไกการขับเคลื่อนรวม 21 กลไก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบตั้งต้นก่อนร่างรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) สามารถนำองค์ประกอบไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารจัดการให้เป็นรูปธรรม

2. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยปิลันท์ ปาวิชัย (2567) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 2) ประเภทของแหล่งเรียนรู้ 3) กระบวนการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 5) คุณภาพผู้เรียน ผลการตรวจสอบรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินและสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา กาดีโลน (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการสร้างและ

การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประเมินผลการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาสามารถนำข้อมูลงานวิจัยไปใช้เป็นกรอบในรูปแบบการบริหารจัดการได้

2) ต้นสังกัดสามารถนำข้อมูลงานวิจัยไปกำหนดกรอบในรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความแตกต่างออกไปจากสถานศึกษาในพื้นที่ที่แตกต่างกันในสามจังหวัดที่ครอบคลุมในการดูแลของต้นสังกัดให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ที่สำคัญ คือ รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์จากแนวคิด และทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการทางวิจัย ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นได้ โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

8-STEP THE LOCAL WISDOM LEARNING RESOURCES MANAGEMENT MODEL

ที่มา : คณิศร ผู้มีทรัพย์. (2568). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง.

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยพายัพ.

เอกสารอ้างอิง

คณิศร ผู้มีทรัพย์. (2568). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรัชญา กาติโลน. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ปิลันท์ ปาวิชัย. (2567). รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. พังงา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- อักษรเอ็ดดูเคชั่น. (2568). สรุปให้รู้ตามทันโลกการศึกษา EP.23 10 เทรนด์การศึกษาปี 2024. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2568, จาก <http://www.aksorn.com/ac1-10trend-education2024>.
- Gilpatrick, R. (2010). *Classroom management strategies and behavioral interventions to support academic achievement*. Doctoral dissertation. Walden University, Minnesota.